

визначення цього статусу. Так, зокрема в Конституції Турецької Республіки зазначається, що президент представляє обов'язки Головнокомандувача Турецьких Збройних Сил від імені Великих Народних Зборів і призначає начальника Генерального штабу (ст.104 Конституції Туреччини) [3, с. 246]. У Греції президент, згідно зі статтею 45 Конституції, очолює збройні сили країни, керівництво якими здійснює уряд [1, с. 656]. Конституція Естонії формально не наділяє президента республіки статусом головнокомандувача, але вона зобов'язує його за пропозицією уряду республіки і командуючого Силами оборони призначати на посаду і звільняти з посади командування Силами оборони (п.14 ст.78 Конституції Естонії) [3, с. 729].

Важливим слід визнати встановлені деякими конституціями повноваження президентів, що виникають у зв'язку з оголошенням надзвичайного стану. Так, наприклад, до повноважень Президента Туреччини у цій сфері належить оголошення у відповідності з рішенням, ухваленим Радою міністрів під його головуванням, воєнного чи надзвичайного стану, а також опублікування постанов, що мають силу закону у відповідності з рішенням Ради міністрів, під головуванням президента (ст.104 Конституції Туреччини) [3, с. 246]. Це ж стосується і Президента Індії, який має право оголошувати надзвичайний стан (ст.352 Конституції Індії), вводити пряме президентське правління в штатах (ст.356) і оголошувати надзвичайний стан у сфері фінансів (с. 360) [4, с. 658].

Переваги парламентарної форми республіканського правління вбачаються передусім у тому, що вона не призводить до авторитаризму президента й протистояння органів виконавчої і законодавчої влади, уряду і парламенту. Обраний парламентом президент реально має незначні повноваження і не може протиставити себе парламенту. Однак парламентарна форма правління ефективна лише за представництва в парламенті небагатьох впливових політичних партій. Для ефективної роботи самого парламенту, на додаток до партійного представництва, яке найповніше забезпечується пропорційною виборчою системою, необхідні також підпорядкованість парламентаріїв жорсткій партійній дисципліні і постійно діюча парламентська більшість із представників якомога меншого числа партій. У протилежному разі парламент перетворюється на арену безвідповідального політичного мітингування з усіма його негативними наслідками для уряду і держави в цілому.

Таким чином, у парламентарних республіках президент отримує мандат від парламенту і зазвичай не відіграє істотної ролі у державному керівництві суспільством. Будучи главою держави, президент не є главою уряду й не входить до його складу. Він не має істотних повноважень, реальна виконавча і законодавча влада належить сформованому парламентом уряду. Його завдання полягає в представництві держави, інтеграції нації, уособленні державної єдності. У той же час президент у парламентарній республіці зовсім не обов'язково повинен розглядатися як виключно номінальний глава держави. Досить часто він відіграє роль своєрідного резервного інструмента політичної системи, який активізується і розкривається за умов кризи і нестабільності.

Список використаних джерел

1. Конституции государств Европы: в 3 т. / ред. Окуньков Л. А. – М.: НОРМА, 2001. – Т.1. – 2001. – 824 с.
2. Конституции государств Европы: в 3 т. / ред. Окуньков Л. А. – М.: НОРМА, 2001. – Т.2. – 2001. – 840 с.
3. Конституции государств Европы: в 3 т. / ред. Окуньков Л. А. – М.: НОРМА, 2001. – Т.3. – 2001. – 792 с.
4. Конституционное право зарубежных стран: учебник для вузов / В. О. Лучин, Г. А. Василевич, А. С. Прудников – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2012. – 727 с.
5. Сухонос В. В. Институт главы держави в умовах республіки: конституційно-правовий та історико-теоретичний аспекти: монографія / В. В. Сухонос. – Суми: Університетська книга, 2011. – 318 с.
6. Шаповал В. М. Державний лад країн світу. Довідник / В. М. Шаповал. – К.: Український Центр Правових Студій, 1999. – 318 с.
7. Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів / П. П. Шляхтун. – К.: Либідь, 2005. – 568 с.

References

1. Konstitucii gosudarstv Evropy: v 3 t. / red. Okun'kov L. A. – М.: NORMA, 2001. – Т.1. – 2001. – 824 s.
2. Konstitucii gosudarstv Evropy: v 3 t. / red. Okun'kov L. A. – М.: NORMA, 2001. – Т.2. – 2001. – 840 s.
3. Konstitucii gosudarstv Evropy: v 3 t. / red. Okun'kov L. A. – М.: NORMA, 2001. – Т.3. – 2001. – 792 s.
4. Konstitucionnoe pravo zarubezhnyh stran: uchebnik dlya vuzov / V. O. Luchin, G. A. Vasilevich, A. S. Prudnikov – М.: YUNITI–DANA, 2012. – 727 s.
5. Sukhonos V. V. Instytut hlavy derzhavy v umovakh respubliky: konstitutsiino-pravovyi ta istoryko-teoretychnyi aspekty: monohrafiia / V. V. Sukhonos. – Sumy: Universytetska knyha, 2011. – 318 s.
6. Shapoval V. M. Derzhavnyi lad krain svitu. Dovidnyk / V. M. Shapoval. – К.: Ukrainskyi Tsentr Pravovykh Studii, 1999. – 318 s.
7. Shliakhtun P. P. Konstytutsiine pravo: slovyk terminiv / P. P. Shliakhtun. – К.: Lybid, 2005. – 568 s.

Voichuk A. Yu., postgraduate student of the Department of Political Science, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), alinavoychuk@ukr.net

The features of the institute of presidency in the parliamentary republic

The peculiarities of the institute of presidency in the parliamentary republics are considered. The advantages and disadvantages of the parliamentary republic and their influence on the functioning of the institute of presidency are outlined.

Keywords: president, president's institute, institute of presidency, parliamentary republic.

* * *

УДК 355–055.2

Ворчакова І. Є.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри політології, Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського (Україна, Миколаїв), vorchakova@ukr.net

Лемішевська О. С.,

магістрантка спеціальності «Політологія», Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського (Україна, Миколаїв), o.lemishevskaya@gmail.com

ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ІНТЕГРАЦІЇ ЖІНОК У ЗБРОЙНІ СИЛОВІ СТРУКТУРИ ТА ГЕНДЕРНИЙ ФАКТОР В УМОВАХ ОЗБРОЕНИХ КОНФЛІКТІВ

Окреслена проблематика необхідності активізації залучення жінок у військову сферу. Проведено компаративний аналіз інтеграції жінок у силові

структури різних країн світу. Доведено, що дотримання гендерної рівності можливо тільки у разі досягнення її у всіх сферах життя суспільства, включаючи і військову. Розглянуто дану проблему з позиції того, що права, обов'язки та можливості особи не залежатимуть від її приналежності до чоловічої чи жіночої статі. Аналіз інкорпорації жінок у силові структури в різних країнах світу та їх помірне зростання в часовому розрізі засвідчило, що є потреба в подальшому розвитку цієї сфери з врахуванням гендерного фактору. Виявлено, що в рамках силових структур питання гендеру розглядається переважно з позиції гендерної рівності та гендерних можливостей для жінок у збройних силах.

Ключові слова: гендерний фактор, військова сфера, чоловіча та жіноча статі, силові структури.

У теперішній час в Україні актуалізується тема дослідження гендерних проблем, а також ролі жінок в сучасному суспільстві. Аналізу підлягають найрізноманітніші аспекти участі жінок і чоловіків в різних сферах життєдіяльності і особливо роль жінок в суспільстві, що трансформується з урахуванням конфлікту на Сході України.

Потреба вивчення необхідності та проблематичності участі жінок в озброєних конфліктах, антитерористичних операціях та силових структурах обумовлена часом.

Враховуючи те, що дотепер вищезазначена проблема залишається складною і відкритою, з роками підвищується інтерес громадськості, політичної та наукової еліти до цієї проблеми. Таким чином, беручи до уваги дану позицію актуальність цієї теми не викликає сумніву.

Автори статті тривалий час займаються питанням вивчення участі жінок у силових структурах України і деякі аспекти результатів дослідження були успішно презентовані на всеукраїнському конкурсі наукових робіт з гендерної проблематики. Дана наукова тема вимагає подальших напрацювань, виходячи з того, що ми вперше представили комплексне наукове дослідження ролі та значення гендерної складової військової сфери суспільства. Так як автори цієї роботи одними з перших зробили ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз предмету заявленої проблематики, є сенс розширити горизонти проведення широкомасштабного дослідження.

Окремі аспекти гендерних питань в озброєних формуваннях вивчаються як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Міжнародному досвіду інклюзії жінок у Збройні силові структури присвячені праці таких вчених як Л. Батракова, А. Голуб, Т. Марценюк тощо. Національній політиці вирішення гендерних проблем у воєнній сфері приділяється увага в працях В. Ващевської, Н. Дубчак, Є. Дудко, І. Заворотько, А. Рибки і т.д.

Аналіз останніх публікацій, показав, що вчені займаються пошуком шляхів вирішення проблеми забезпечення гендерної рівності у військовій сфері. Однак, не дивлячись на певну увагу фахівців до зазначеної теми, вона сьогодні залишається дискусійною і малодослідженою і потребує подальшого ґрунтовного соціально-політичного пошуку в руслі політичного дискурсу.

Враховуючи вже існуючі наукові напрацювання представленої проблеми ставимо за мету розкрити специфіку інтеграції жінок у збройні силові структури з урахуванням світового та українського досвіду.

Світові тенденції показують певний прогрес у залученні жінок до військової сфери, а також до надання більших можливостей жінкам розвиватися в даному напрямку.

Служба жінок в армії має тривалу історію, проте дискусії щодо фемінізації армії тривають у багатьох країнах світу, навіть в тих, які в достатній мірі забезпечують рівність чоловіків і жінок.

Уперше у світі жінки нарівні із чоловіками, без професійних обмежень, отримали можливість стати повноправними військовослужбовцями з відповідним статусом у Канаді в 1895 році. Їх стали приймати на військову службу в мирний час не тільки до різних структур забезпечення, але й у бойові частини як повноправних солдатів. Прийняття в Канаді в 1985 р. Закону про права людини сприяло тому, що жінкам стали доступними 75% військових спеціальностей.

Ізраїль також є яскравим прикладом залучення жінок на військову службу.

Коли в 1948 році створювався Ізраїль, жінки не залишилися осторонь і взяли активну участь в обороні своєї землі. На сьогодні 26% офіцерів ізраїльської армії – жінки. Більш того, є тенденція до збільшення цієї цифри. ЦАХАЛ (Армія оборони Ізраїлю) на 35% складається із жінок [1, с. 14].

У США з 1 липня 1973 була введена добровільна система комплектування Збройних сил, що кардинальним чином змінило їх гендерний склад. Так, з моменту запровадження контрактної служби кількість жінок-військовослужбовців в загальній структурі Збройних сил зросла із 42 000 на 1973 р. до 214 098 в 2012 р. [2, с. 8].

Норвегія стала першою європейською державою і першим членом НАТО, де буде запроваджено обов'язковий призов для жінок. В даний час обов'язковий призов для жінок існує в Ізраїлі і М'янмі. У М'янмі військова повинність для жінок була введена в 2011 р. [3].

Останнім часом, жінки в світі все частіше беруть участь у вирішенні питань, пов'язаних з мілітаризмом. Спочатку, їх участь була обґрунтована потребою стереотипно-мирного і жіночого підходу до міжнародної безпеки, базуючись на їх «фундаментальних» відмінностях з чоловіками. Сьогодні їх участь ґрунтується на помірній з ними рівності, що зумовлює жінок на рівних брати участь в практиці міжнародної безпеки. Прикладом тому служить те, що на даний момент, Міністрами Оборони Швеції, Норвегії, Нідерландів і Німеччини є жінки.

Країни, що мають давню історію включення жінок в армію (Данія, Норвегія, Польща, Туреччина, Франція, Чехія), а також сучасні армії Канади, Австралії, США, Ізраїлю використовують взаємний досвід для збереження найбільш кваліфікованих кадрів, найефективніші форми і методи залучення жінок на військову службу з урахуванням їх фізіологічних і морально-психологічних особливостей. Разом з цим відбувається зростання професійно-кваліфікаційного рівня, зміна структури зайнятості жінок-військовослужбовців.

Сучасні збройні сили більшості країн світу вже немислимі без жінок, але умови проходження служби значно різняться. Якщо в Норвегії і Канаді жінка може стати командиром підводного човна, то в Бельгії жінок не беруть на флот; якщо в Греції, Португалії, Туреччині та Франції жінкам доступні будь-які армійські посади, крім бойових частин, то в італійській армії жінкам взагалі було заборонено служити до 1999 року, в Люксембурзі жінкам не можна займати офіцерські посади, а 12-я

стаття конституції Німеччини довгий час забороняла залучення жінок до служби в армії зі зброєю [4, с. 83].

Дослідження воєн у різних країнах показують, що, на загал, досвіди жінок та чоловіків під час збройних конфліктів відрізняються. Так, чоловіки зазвичай беруть до рук зброю та йдуть воювати, в той час як жінки часто стають біженками, жертвами згвалтувань, потрапляють у сексуальне рабство тощо. Вчені неодноразово зазначали, що мілітаризм та насильство як таке тісно пов'язані з маскулінністю та чоловіками. Так, військові структури в основному складаються з чоловіків, що надає їм майже повну монополію на використання зброї. Понад те, структури оборони та безпеки будуються на маскулінних якостях, таких як слухняність, ієрархія, контроль, влада та насильство. Однак, варто також зазначити, що хоча чоловіки частіше скоюють насилля (як у мирний, так і у військовий час), вони також стають жертвами цього насилля [5].

14 з 17 останніх держав у рейтингу Організації економічного співробітництва та розвитку з гендерної рівності пережили воєнний конфлікт упродовж останніх 20 років. Дослідження 40 мирних процесів у 35 країнах протягом останніх 30 років показало, що, коли жінки успішно впливали на мирний процес, майже завжди досягались домовленості, які потім виконувались. Імовірність дотримання мирних угод з тривалістю щонайменше 15 років вища на 35%, якщо в їх укладанні брали участь жінки. Більше представництво жінок у парламенті знижує ризики громадянської війни. Чим вищий відсоток жінок у парламенті, тим нижча кількість порушень прав людини: політичних ув'язнень, тортур, вбивств, зникнень людей. Якщо кількість жінок у парламенті зростає на 5%, то ймовірність застосування державою насильства на міжнародній арені зменшується у 5 разів. Коли в парламенті 35% жінок, ризик збройного конфлікту близький до нуля (дослідження 58 країн протягом 1980–2003 рр.) [6, с. 19].

Таким чином, останні дослідження світових тенденцій чітко демонструють переваги участі жінок у процесах миротворення, а також вплив ситуації з гендерною рівністю в країні на мир і безпеку.

Україна взяла низку міжнародних зобов'язань, які повинна виконувати, у тому числі, стосовно забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. [1, с. 7].

Важливою подією стало затвердження Кабінетом Міністрів України ще у лютому 2016 року Національного плану дій щодо виконання резолюції Ради безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року.

Національний план дій спрямований на забезпечення стабільного миру та вирішення конфліктів з урахуванням гендерного аспекту, створення умов для розширення участі жінок в миротворчих процесах, запобігання та подолання гендерно зумовленого насильства, удосконалення системи захисту жінок, які постраждали від конфліктів (ідентифікація, створення системи допомоги, реабілітація, інформування) [7].

5 грудня 2017 року Верховна Рада України у першому читанні більшістю голосів прийняла за основу проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних силах України та інших військових формуваннях».

Законопроект спрямований на забезпечення гендерної рівності у війську. Відтак запропоновано внести кілька змін до Закону «Про військовий обов'язок і військову службу» та до пункту 269 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України.

Нові зміни передбачають:

– надання особам обох статей рівні можливості щодо укладення контракту на проходження військової служби, визначивши, що жінки можуть укласти контракт на проходження військової служби до досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

– закріплення принципу, за яким жінки мають проходити військову службу на рівних засадах із чоловіками, що включає рівний доступ до посад і військових звань та рівний обсяг відповідальності під час виконання обов'язків військової служби;

– скасування обмежень щодо призначення військово-службовців–жінок у добовий наряд, відправлення у відрядження і звільнення від проходження зборів [8].

Таким чином, прийняття закону сприятиме підвищенню рівня правового захисту військово-службовців–жінок, сприятиме збільшенню кількості жінок на військовій службі, зокрема на вищих військових посадах.

Сучасна складна ситуація в Україні, посилена озброєним конфліктом на Сході країни призводить до необхідності переосмислення ролі жінок в цих процесах.

Так, станом лише на квітень 2016 року служби в зоні проведення антитерористичної операції пройшли більше ніж 1,5 тисячі жінок–військовослужбовців.

У Збройних Силах України проходять військову службу і працюють майже 50 тисяч жінок, що становить п'яту частину від загальної кількості всього особового складу.

Отже, частка жінок у військових формуваннях є значною і цілком зрозуміло, що активізація їх участі у даній сфері спричинила актуалізацію теми дотримання гендерної рівності у секторі безпеки та оборони [9].

Водночас, наразі у Збройних Силах України ще існують певні проблеми та недоліки, пов'язані з проходженням служби жінками–військовослужбовцями. Науковий пошук показав, що серед головних проблем, що зумовлюють гендерний дисбаланс у військовій службі, можна виділити наступні:

1) На сьогоднішній день все ще зберігається присутність гендерних стереотипів у вітчизняних силових структурах, у порівнянні з позитивним світовими досягненнями впровадження форм і методів залучення жінок на військову службу з урахуванням їх фізіологічних і морально–психологічних особливостей. Гендерне виховання, яке отримують обидві статі в процесі соціалізації, виправдовує поведінку чоловіків в армії. Вони не можуть визнати і змиритися, в міру своїх переконань, світогляду та сприйняття, що жінки часто можуть бути більш фізично підготовленими, отримати в процесі навчання більше навиків, вмій і знань, ніж деякі чоловіки.

2) Наразі очевидно, що обмеження прав військовослужбовців–жінок в Україні дещо мінімізовано, однак цілковитого дотримання принципу гендерної рівності у цьому аспекті поки що не досягнуто, адже деякі посади у Збройних Силах України все ще є недоступними для жінок, особливо у спеціальних підрозділах та високомобільних десантних військах.

3) На незадовільному рівні на сьогоднішній день знаходяться умови проходження служби жінками, що гальмує зростання професійно-кваліфікаційного рівня та зміни структури зайнятості жінок-військовослужбовців.

Підсумовуючи слід констатувати, що не дивлячись на вищезазначені проблеми, які існують в плані забезпечення гендерної рівності в військовій сфері, представництво жінок у сфері оборони зростає, що відповідає загальносвітовим тенденціям розвитку держави. Українських жінок слід ширше залучати до миротворчих процесів, наразі ж їхній професійний потенціал є недооціненим.

Список використаних джерел

1. «Невидимий батальйон»: участь жінок у військових діях в АТО: соціол. дослідж. / Укр. жіноч. фонд; за заг. ред. Тамари Марценюк. – Київ: СТ-ДРУК, 2016. – 67 с.
2. Суркова И. Ю. Стратегии интеграции женщин в Вооруженные силы: гендерное табу против военной тактики / И. Ю. Суркова // Женщина в российском обществе. – 2012. – №4. – С.3–14.
3. Слабка озброєна стат': жінки в арміях світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.media/world/213474/>.
4. Батракова Л. Г. Гендерная структура занятости в вооруженных силах стран мира / Л. Г. Батракова, Г. Н. Краснова // Ярославский педагогический вестник. – 2013. – Т.1. – №2 (Гуманитарные науки). – С.81–85.
5. Дудко Є. Гендерована війна: феміністичний аналіз [Електронний ресурс] / Є. Дудко // Журнал соціальної критики «Спільне». – 2014. – 28 листопада. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/genderovana-vijna/>.
6. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект [Навч.-метод. посібник]. – К.: ФОП Стеценко В. В., 2016. – 192 с.
7. Суслова І. Жінка під час збройного конфлікту: від жертви до миротворця [Електронний ресурс] / І. Суслова. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/opinion/suslova/zhinka-pid-chas-zbrojnogo-konfliktu-vid-zhertvi-do-mirotvortsja-124795.html>.
8. Рыбка А. Верховна Рада прийняла закон про забезпечення гендерної рівності в армії [Електронний ресурс] / А. Рыбка. – Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/news/verhovna-rada-priynjala-zakon-pro-zabezpechennya-gendernoi-rivnosti-v-armii-134292.html>.
9. Заворотко І. Проблеми гендерної рівності у секторі безпеки і оборони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://helsinki.org.ua/problemu-gendernoji-rivnosti-u-sektori-bezpeky-i-oborony-i-zavorotko>.

References

1. «Nevyduymyj batal'jon»: uchast' zhinok u vjjs'kovyh dijah v ATO: sociol. doslidzh. / Ukr. zhinoch. fond; za zag. red. Tamary Marcenjuk. – Kyi'v: ST-DRUK, 2016. – 67 s.
2. Surkova I. Ju. Strategii integracii zhenshhin v Vooruzhennye sily: gendernoe tabu protiv voennoj taktiki / I. Ju. Surkova // Zhenshhina v rossijskom obshhestve. – 2012. – №4. – S.3–14.
3. Slabka ozbrojena stat': zhinky v armijah svitu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ukr.media/world/213474/>.
4. Batrakova L. G. Gendernaja struktura zanjatosti v vooruzhennyh silah stran mira / L. G. Batrakova, G. N. Krasnova // Jaroslavskij pedagogicheskij vestnik. – 2013. – T.1. – №2 (Gumanitarnye nauki). – S.81–85.
5. Dudko Je. Genderovana vijna: feministychnyj analiz [Elektronnyj resurs] / Je. Dudko // Zhurnal social'noi' krytyky «Spil'ne». – 2014. – 28 lystopada. – Rezhym dostupu: <http://commons.com.ua/genderovana-vijna/>.
6. Rozbudova myru. Profilaktyka i vyryshennja konfliktu z vykorystannjam mediacii': social'no-pedagogichnyj aspekt [Navch.-metod. posibnyk]. – K.: FOP Stecenko V. V., 2016. – 192 s.
7. Suslova I. Zhinka pid chas zbrojnogo konfliktu: vid zherty do myrotvorca [Elektronnyj resurs] / I. Suslova. – Rezhym dostupu: <https://nv.ua/ukr/opinion/suslova/zhinka-pid-chas-zbrojnogo-konfliktu-vid-zhertvi-do-mirotvortsja-124795.html>.
8. Rybka A. Verhovna Rada pryjnjala zakon pro zabezpechennja gendernoi' rivnosti v armii' [Elektronnyj resurs] / A. Rybka. – Rezhym

dostupu: <https://genderindetail.org.ua/news/verhovna-rada-priynjala-zakon-pro-zabezpechennya-gendernoi-rivnosti-v-armii-134292.html>.

9. Zavorot'ko I. Problemy g'endernoi' rivnosti u sektori bezpeky i oborony [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://helsinki.org.ua/problemu-gendernoji-rivnosti-u-sektori-bezpeky-i-oborony-i-zavorotko>.

Vorchakova I. Ye., Ph. D. (Political Science), Docent, Political Science Department at V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine, Mykolaiv), vorchakova@ukr.net

Lemishevska O. S., master of specialty «Political science» at V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine, Mykolaiv), o.lemishevska@gmail.com

Threats and challenges of women's integration into armed forces and gender in armed conflict

The article outlines the issue of the need to intensify the involvement of women in the military sphere. A corrective analysis of the integration of women in the power structures of different countries of the world is carried out. It is important to ensure that gender equality can only be achieved if it is achieved in all spheres of society, including the military. This article is considered with regard to the fact that the rights, obligations and merits of a person will not depend on his or her affiliation to a woman or a woman.

The analysis of the inclusion of women in the power structures in different countries of the world and their large-scale observation at the time of the year showed that there is a need for further development of this sphere, taking into account gender-specific facts. It has been found that within the framework of gender mainstreaming, gender issues are viewed as prevalent in gender equality and gender perspectives for women in the armed forces.

Keywords: gender factor, military sphere, male and female sex, power structures.

* * *

УДК 327(4/9)

Джафаров Р. М.,
докторант, Академия Государственного
Управления при Президенте Азербайджанской
Республики (Азербайджан),
matlabm@yandex.com

ПРОБЛЕМА ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В ИСТОРИИ ПОЛИТИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

Раскрываются основные подходы к проблеме обеспечения эффективности государственного управления в истории политической мысли. Рассматриваются основные современные тенденции развития системы государственного управления. Отдельно рассматривается о международных критериях оценки эффективности государственного управления.

Ключевые слова: качество государственного управления, основные критерии оценки эффективности государственного управления, современные тенденции развития системы государственного управления.

(статья друкється мовою оригіналу)

Государственное управление представляет собой специфическую сферу управленческой деятельности, характеризующуюся, в первую очередь, возможностью легитимного принуждения и универсальным характером управленческого воздействия. Государственное управление – это, в первую очередь, деятельность органов государственной власти и различных должностных лиц направленная на удовлетворение интересов общества в целом и отдельных социальных групп. Управленческая деятельность традиционно противопоставляется, с одной стороны, политической деятельности, а с другой стороны, – деятельности по формулированию политического курса. Оценка